

АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

Тема 6

ПЛАН

- 1. Суть і призначення акцизу.
- 2. Елементи акцизного податку.
- 3. Порядок нарахування і сплати акцизного податку.

1. Суть і призначення акцизу

Акцизний збір був введений в Україні в 1992 році.

Його введення переслідувало мету збільшити доходи бюджету за рахунок оподаткування високорентабельних товарів першої необхідності, які споживаються здебільшого населенням з рівнем доходів вище середнього.

1. Суть і призначення акцизу

Політика держави в акцизному оподаткуванні в Україні дуже часто змінювалась:

перелік оподатковуваних товарів був набагато більшим, ніж існує нині.

1. Суть і призначення акцизу

Постійні зміни відбувались у визначенні

платників,

об'єкта оподаткування,

порядку визначення ставок акцизного збору.

1. Суть і призначення акцизу

Спочатку майже всі ставки були визначені у процентах до оподаткованого обороту,

а з 1996 року на більшість товарів були встановлені тверді ставки.

1. Суть і призначення акцизу

До грудня 1993 року стягнення акцизного збору по імпортованих товарах проводилося за тими жє ставками, що й по вітчизняних.

З вказаної дати по деяких імпортованих підакцизних товарах установлюються ставки, що перевищують у декілька разів ставки на аналогічні вітчизняні товари, це перш за все алкогольні і тютюнові вироби.

1. Суть і призначення акцизу

Причина такої диференціації полягала в намаганні законодавців

як збільшити бюджетні надходження,

так і захистити вітчизняних товаровиробників відповідної продукції від конкуренції з імпортними товарами.

1. Суть і призначення акцизу

Жодна з цих цілей досягнута не була –

імпортні підакцизні товари почали
завозитись без сплати податків,

для чого використовувались як законні

так і незаконні методи ухилення,

що тільки загостило проблему конкуренції

і залишило бюджет без надходжень.

1. Суть і призначення акцизу

У зв'язку з цим в 1996 році були внесені значні зміни в сторону зниження ставок акцизного збору, особливо щодо оподаткування імпортованих товарів, насамперед алкогольних і тютюнових виробів.

Крім того, запроваджено акцизні марки на ці товари для зменшення ухилення від сплати податків і полегшення контролю податкових органів.

Акцизний податок –

це непрямий податок на високорентабельні та монопольні товари,

що включається до ціни цих товарів

і сплачується в кінцевому підсумку покупцем,

а не виробником товарів.

АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

Основна мета:

наближення законодавства України, в частині оподаткування акцизами, до норм і стандартів ЄС;

забезпечення ефективного застосування податкового законодавства як платниками податку, так і контролюючими органами

На відміну від ПДВ:

1) акцизним податком оподатковуються тільки товари, і не оподатковуються роботи і послуги;

2) об'єктом оподаткування є повна вартість товарів;

3) кожна група підакцизних товарів має визначену ставку;

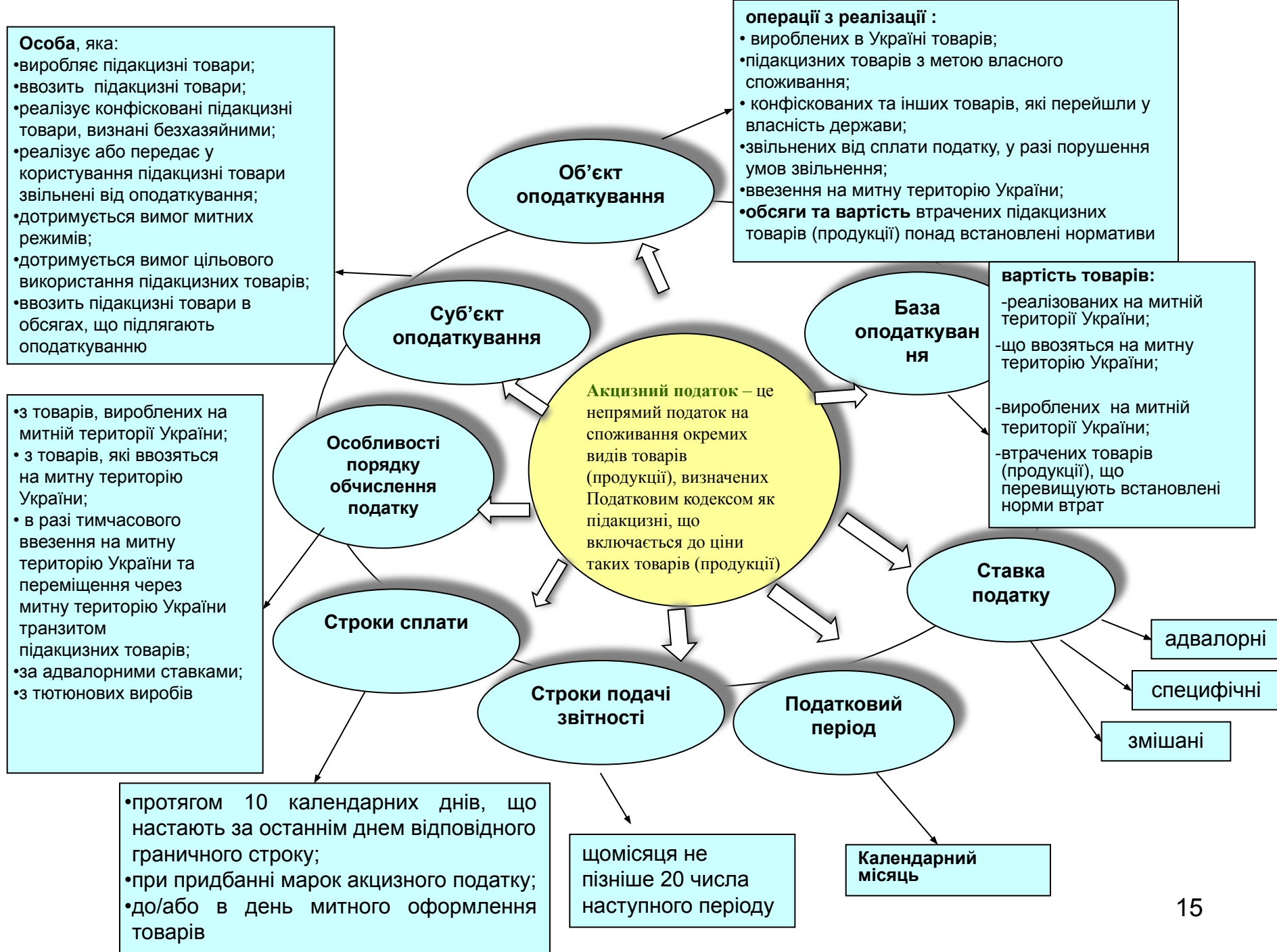
4) акцизний податок сплачується лише один раз (ПДВ на всіх етапах руху товарів).

АКЦИЗНИЙ ПОДАТОК

Новації:

- ✓ **впровадження міжнародного досвіду, наближення ставок і механізму стягнення акцизного збору до вимог законодавства ЄС**
 - об'єднання положень шести законодавчих актів
 - встановлення **нульової ставки** податку на біоетанол, який використовується для виробництва біологічних видів палива
 - підвищення ставок акцизного податку на нафтопродукти та запровадження ставки податку на скраплений газ для компенсації втрат бюджету від скасування транспортного податку та збільшення

!!! ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ: збережено пільги в оподаткуванні легкових автомобілів для інвалідів, швидкої медичної допомоги та для потреб підрозділів МНС

ПЛАТНИКИ АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ - є специфічною категорією, яка використовується для визначення сукупності суб'єктів господарювання та фізичних осіб, на яких положеннями Податкового кодексу покладено обов'язок сплати акцизного податку

особи, які виробляють підакцизні товари (продукцію) на митній території України, у тому числі з давальницької сировини

особи - суб'єкти господарювання, які ввозять підакцизні товари (продукцію) на митну територію України

фізичні особи (резиденти чи не резиденти), які ввозять підакцизні товари (продукцію) на митну територію України в обсягах, які кількісно перевищують величину, визначену митним законодавством України

особи, які здійснюють операції з конфіскованими, безхазяйними підакцизними товарами, такими, які за правом успадкування чи на інших підставах переходять у власність держави

особи, які реалізують або передають іншим особам для подальшого використання підакцизні товари (продукцію), що були ввезені на митну територію України без сплати акцизного податку на умовах, визначених для операції з підакцизними товарами, які звільняються від оподаткування

особи, на які покладається дотримання вимог митних режимів, що передбачають звільнення від оподаткування, у разі порушення таких вимог

особи, які за умови допущення нецільового використання підакцизних товарів (продукції), на які встановлено ставку податку 0 гривень за 1 літр стовідсоткового спирту

особи, які за умови порушення цільового використання підакцизних товарів при здійсненні операцій, які не підлягають або звільнені від оподаткування

замовники, за дорученням яких виробляються підакцизні товари (продукція) з давальницької сировини, сплачують акцизний податок виробнику

ОБ'ЄКТИ ОПОДАТКУВАННЯ АКЦИЗНИМ ПОДАТКОМ:

операції з реалізації вироблених в Україні підакцизних товарів (продукції)

операції з реалізації (передачі) підакцизних товарів (продукції) з метою власного споживання, промислової переробки, здійснення внесків до статутного капіталу, а також своїм працівникам

операції з ввезення підакцизних товарів (продукції) на митну територію України

операції з реалізації конфіскованих та інших товарів, які перейшли у власність держави

операції з реалізації або передачі підакцизних товарів (продукції), які були звільнені від сплати податку

обсяги та вартість втрачених підакцизних товарів (продукції) понад встановлені нормативи, які затверджені центральним органом виконавчої влади, уповноваженим Кабінетом Міністрів України

ВИДИ СТАВОК АКЦИЗНОГО ПОДАТКУ

Адвалорні ставки

Встановлюють у відсотках до вартості товару

Специфічні ставки

Встановлюють у грошовому виразі на одиницю товару, представлену у фізичних одиницях виміру (кг, л, см³, штуки)

Застосовуються до підакцизних товарів (продукції) таких як: спирт етиловий, алкогольні напої, пиво; нафтопродукти, скраплений газ; транспортні засоби

Адвалорні та специфічні одночасно (змішані)

Встановлюють одночасно за ставками у відсотках до вартості товару та у твердих сумах з одиниці реалізованого товару (продукції)

Застосовуються до тютюнових виробів, тютюну та промислових замінників тютюну

Терміни сплати акцизного податку

№ п/п	Платники податку	Термін сплати
1.	Виробники підакцизних товарів перераховують податок до бюджету	Протягом 10 календарних днів, наступних за останнім днем подачі податкової декларації за місячний податковий період
3.	Власник готової продукції, виробленої з давальницької сировини	Не пізніше дати відвантаження йому, або за його дорученням іншій особі, готової продукції
4.	Імпортери товарів на митну територію України	До або в день подання митної декларації
5.	Імпортери маркованої підакцизної продукції	Під час придбання марок акцизного податку з доплатою (у разі потреби) на день подання митної декларації

Особливості подання звітності та сплати АП з реалізації суб'єктами господарювання роздрібною торгівлі підакцизних товарів

- Реєстрація, як платника податку – контролюючим органом за місцезнаходженням пункту продажу товарів;
- Подання декларації – контролюючому органу за місцезнаходженням пункту продажу товарів (по кожній міській, сільській, селищній раді);
- Термін подання – щомісяця не пізніше 20 числа наступного періоду;
- Термін сплати – 10 днів;
- Ставка акцизного податку – 5% вартості реалізованих підакцизних товарів

Обчислення фактичної роздрібної ціни алкогольних напоїв та податкових зобов'язань з акцизного податку та ПДВ

- Фактична роздрібна ціна алкогольних напоїв з врахуванням акцизного податку обчислюється:
$$\text{ФРЦАН} = \text{РЦАН} : 100 \times 105$$
- Сума податкового зобов'язання з акцизного податку з роздрібних продажів алкогольних напоїв (ПЗа) становитиме:
$$\text{ПЗа} = \text{ФРЦАН} : 105 \times 5.$$
- Сума податкового зобов'язання з ПДВ (ПЗпдв) складатиме:
$$\text{ПЗпдв} = (\text{ФРЦАН} - \text{ПЗа}) : 120 \times 20;$$

Приклад: РЦАН – 40 грн.

$\text{ФРЦАН} = 40 : 100 \times 105 = 42$ грн.

$\text{ПЗа} = 42 : 105 \times 5 = 2$ грн.

$\text{ПЗпдв} = (42 - 2) : 120 \times 20 = 6,66$ грн.

Обчислення граничної роздрібної ціни тютюнових виробів (ГРЦТВ) та податкових зобов'язань з акцизного податку та ПДВ

- Гранична роздрібна ціна тютюнових виробів обчислюється:
$$\text{ГРЦТВ} = \text{МРЦ} : 100 \times 105$$

Фактична роздрібна ціна, за якою продають тютюнові вироби (ФРЦТВ) має дорівнювати або бути меншою, ніж ГРЦТВ.
- Сума податкового зобов'язання з акцизного податку з роздрібних продажів за реалізовані тютюнові вироби (ПЗа) становитиме:
$$\text{ПЗа} = \text{ФРЦТВ} : 105 \times 5.$$
- Сума податкового зобов'язання з ПДВ (ПЗпдв) складатиме:
$$\text{ПЗпдв} = (\text{ФРЦТВ} - \text{ПЗа}) : 120 \times 20;$$

Приклад:

МРЦ – 10,00 грн. ГРЦТВ = 10,00 : 100 x 105 = 10,50 грн.

ПЗа = 10,50 : 105 x 5 = 0,50 грн.

ПЗпдв = (10,50 – 0,50) : 120 x 20 = 1,66 грн.

Особливості обчислення податку з товарів, вироблених на митній території України (ст.217)

- сума акцизного податку визначається платником **самостійно**, виходячи з обсягів реалізованих підакцизних товарів, ставок податку, що діють на момент реалізації такої продукції ;
- при визначенні суми податку з підакцизних товарів (продукції), вироблених з **давальницької сировини** застосовуються ставки податку, що діють на дату відвантаження готової продукції її замовнику;
- податок з товарів (продукції), на які встановлені ставки податку в іноземній валюті сплачується у **національній валюті** і розраховується за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим НБУ;
- **забороняється** сплата акцизного податку шляхом взаємних заліків, зустрічних зобов'язань, векселями та в інших формах, що не передбачають сплати сум такого податку коштами;
- платник акцизного податку має **право на коригування** податкових зобов'язань у випадку повного (часткового) повернення раніше реалізованих ним товарів для усунення недоліків товару або його знищення (переробки) у зв'язку з неможливістю усунення таких недоліків

Особливості обчислення податку з товарів, які ввозяться на митну територію України (ст.218)

- сума акцизного податку визначається платником **самостійно**, виходячи з об'єктів оподаткування, бази оподаткування та ставок цього податку;
- податок із підакцизних товарів (продукції), обчислюється у **національній валюті** за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим НБУ на дату подання митному органу митної декларації до митного оформлення;
- при **порушенні умов** розміщення підакцизних товарів у митних режимах, розрахунок суми податку проводиться за ставками, що діяли на момент подання митної декларації при розміщенні у відповідний режим;
- **відшкодування** сум акцизного податку імпортеру у разі, якщо він повертає підакцизні товари (продукцію), раніше ввезені на митну територію України, у зв'язку з непридатністю їх для реалізації

Особливості обчислення податку в разі тимчасового ввезення на митну територію України та переміщення через митну територію України транзитом підакцизних товарів (ст.219)

- ввезення на митну територію України підакцизних товарів (продукції), що переміщуються через митну територію України транзитом, проводиться **без сплати податку**;
Граничними термінами транзиту підакцизних товарів митною територією України:
 - автомобільним транспортом (з моменту ввезення на територію України) – 5 діб у разі прямого транзиту і 10 діб – у разі комбінованого перевезення;
 - залізничним транспортом (з моменту ввезення на територію України) – 21 доба – у разі прямого транзиту і 28 діб – у разі переадресування
- підакцизні товари(продукція), що тимчасово ввозяться на митну територію України і призначені для показу чи демонстрації під час проведення виставок, конкурсів, нарад, семінарів та ярмарків, спеціальних виставкових заходів **звільняються** від сплати податку

Особливості обчислення податку за адвалорними ставками (ст.220)

- **максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію) встановлюються виробником або імпортером товарів (продукції) шляхом декларування таких цін;**
- **декларація про максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію):**
 - **подається відповідно центральному органу ДПС або спеціально уповноваженому центральному органу виконавчої влади в галузі митної справи;**
 - **міститься відомості про ціни і дату, з якої встановлюються максимальні роздрібні ціни;**
 - **подається не пізніше ніж за п'ять календарних днів до дати встановлення максимальних роздрібних цін;**
 - **подається у двох примірниках уповноваженою особою виробника або імпортера підакцизних товарів (продукції);**
- **датою запровадження максимальних цін є перший день календарного місяця;**
- **дія максимальних цін на підакцизні товари протягом кількості податкових періодів законодавцем не обмежується;**
- **копії чинних декларацій розміщуються на видному місці;**
- **встановлені виробником або імпортером максимальні роздрібні ціни на підакцизні товари (продукцію) повинні наноситися на споживчу упаковку таких товарів разом з датою їх виробництва**

Особливості обчислення податку з тютюнових виробів (ст.221)

- сума податку обчислюється одночасно за адвалорними та специфічними ставками;
- сума акцизного податку, обчислена одночасно за встановленими адвалорною та специфічною ставками, не повинна бути меншою встановленого мінімального акцизного податкового зобов'язання;
- ціна реалізації товару повинна здійснюватися за ціною не вище максимальної роздрібною ціни, яка нанесена на пачку (коробку та сувенірну коробку);
- контроль за дотриманням суб'єктами господарювання, вимог щодо максимальних роздрібних цін на тютюнові вироби, здійснюють органи ДФС

Особливості оподаткування алкогольних напоїв (ст.225)

- використання податкових векселів при оподаткуванні виробництві та реалізації алкогольних напоїв;
- корегування розрахунку суми податку на суму втраченого спирту при транспортуванні;
- погашення податкового векселя при придбанні акцизних марок;
- погашення податкового векселя шляхом сплати до бюджету сум податку, що розраховуються за ставками податку з готової продукції;
- погашення податкового векселя з урахуванням обсягів відвантаженої на експорт продукції;
- порядок опротестування векселя, який не погашено у встановлений строк, а також заборону часткового погашення податкового векселя після закінчення строку, на який він виданий;
- заборона щодо отримання спирту під податковий вексель, у разі, коли попередній вексель даного суб'єкта господарювання, за яким настав строк сплати, не погашений повністю;
- виноматеріали, що є сировиною для підприємств вторинного виноробства, не оподатковуються

Виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів (ст.226)

- **порядок виготовлення, зберігання та продажу марок акцизного податку;**
- **використання марок акцизного податку для маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів**

Ввезення на митну територію України імпортних алкогольних напоїв і тютюнових виробів (ст.227)

- **порядок контролю за ввезенням на митну територію України алкогольних напоїв та тютюнових виробів;**
- **особливості отримання марок акцизного податку для маркування алкогольних напоїв та тютюнових виробів;**
- **сплата податку в окремих випадках**

Контроль за надходженням податку з алкогольних напоїв і тютюнових виробів (ст.228)

- **порядок контролю за надходженнями акцизного податку з алкогольних напоїв та тютюнових виробів як вітчизняного виробництва, так і імпортованих на митну територію України;**
- **загальні засади контролю за порядком маркування алкогольних напоїв та тютюнових виробів;**
- **порядок застосування відповідальності за виявлені порушення та її види**

Особливості оподаткування деяких підакцизних товарів залежно від напрямку його використання:

- **спирту етилового (ст.229.1);**
- **нафтопродуктів, вироблених в Україні, що використовуються в якості сировини для нафтохімічної промисловості (ст.229.2);**
- **нафтопродуктів, ввезених в Україну, що використовуються в якості сировини для нафтохімічної промисловості (ст.229.3);**
- **нафтопродуктів, вироблених в Україні, що використовуються в якості сировини для хімічної промисловості (ст. 229.4.);**
- **нафтопродуктів, ввезених в Україну, що використовуються в якості сировини для хімічної промисловості (ст. 229.5.)**

Акцизний податок до державного бюджету

сплачується:

- із вироблених в Україні підакцизних товарів;
- із ввезених на митну територію України підакцизних товарів;
- із виробленої електричної енергії виробниками електричної енергії, які мають відповідну ліцензію і продають її поза оптовим ринком електричної енергії;
- з оптового постачання електричної енергії;
- із переобладнаних ввезених на митну територію України транспортних засобів у легкові автомобілі.

Платником акцизного податку до місцевого бюджету є:

- Особа - суб'єкт господарювання роздрібною торгівлі, яка здійснює реалізацію підакцизних товарів, а саме:
 - Для реалізованих підакцизних товарів, ставки податку встановлюються за рішенням сільської, селищної або міської ради у відсотках від вартості (з податком на додану вартість), у розмірі 5 відсотків.

Алкогільні напої, в тому числі пиво

Тютюнові вироби

Бензини моторні

Дизельне пальне

Скrapлений газ

Паливо моторне альтернативне

Біодизель

Інші підакцизні товари, визначені у п.п. 215.3.4 статті 215 ПКУ

Акцизні склади (ст. 230)

- **порядок створення та функціонування акцизних складів;**
- **порядок роботи акцизного складу як приміщення на обмеженій території, де виробляються, обробляються, змішуються, розливаються, пакуються, зберігаються, отримуються чи видаються підакцизні товари;**
- **основні положення щодо дій розпорядника акцизного складу (суб'єкта господарювання, який одержав ліцензію на право виробництва спирту, горілки та лікєро-горілочаних виробів);**
- **завдання, які визначають дії постійного представника органу ДПС на акцизному складі під час здійснення постійного контролю;**
- **права й обов'язки розпорядника акцизного складу та постійного представника органу державної податкової служби**

Дякую за
увагу!

